

**S.VUR UN ADINA
SUMQAYIT H R MKS-D OXUCULARA
K TABXANA- NFORMAS YA X DM T N NT K L**

Ramil MEHD YEVA

Bakı Döl t Universiteti

Kitabxana uluq-informasiya fakült sinin magistranti

Ramila_134@mail.ru

M qal d müasir dövrd S.Vur un adına Sumqayıt h r M rk zl dirilmi Kitabxana Sistemind oxuculara kitabxana-informasiya xidm tinin v - ziyy tind n söhb t açılır. Kitabxanada xidm t i inin keyfiyy tini yüks ltm k üçün görül n t dbirl rin h miyy ti vur ulanmı , kitabxananın kompüterl - dirilm si v informasiya texnologiyalarının t tbiqinin b zi m s l l ri ara - dırılmıdır. Regionlarda innovasiya bilikl rinin t tbiqi m qs dil dig r kitabxanalarla t crüb mübadil si aparılması m s l sin d toxunulmu dur.

***Açar sözl r:** nformasiya c miyy ti, kitabxana-informasiya xidm ti, MKS, fond, metodik v saıtl r, t crüb mübadil si.*

Respublikamızın müst qilliyinin möhk ml ndiyi, sosial-iqtisadi inki a- fının yeni m rh l y q d m qoydu u bir zamanda kitabxana i inin d dünya standartlarına uy un olaraq formala ması v inki afı bu günümüzün aktual m s l si hesab olunur.

XXI sr c miyy tinin “ nformasiya c miyy ti” oldu unun z r alaraq professor A.X l fov kitabxanaların informasiya m kanındaki rolunu bel qiym tl ndirmi dir: “Müasir informasiya c miyy tind kitabxanaların rolu o q d r artmıdır ki, kitabxanasız c miyy tin informasiya t l batını öd m k mümkün deyildir” [4, 10].

Kitabxanalar c miyy tin m d ni s viyy sinin yüks lm sind , elm v m d niyy tin inki afında, insanların informasiya t l batının öd nilm sind aparıcı bir mü ssis y çevrilmi dir.

Hazırkı raitd respublikamızda çoxsaylı oxucu kontingentinin kitabxa- naya c lb olunması, onların ümumm d ni v intellektual s viyy sinin yüks l- dilm si, milli-m n vi ideologiyanın, elmi dünyagörü ünün, m n vi v estetik zövqün formala ması, oxuculara informasiya xidm tinin yax ıla dırılması istiqam tind bir sıra t qdir layiq i l r gör n kitabxanalardan biri d S.Vur- un adına Sumqayıt h r M rk zl dirilmi Kitabxana Sistemidir.

MKS-in f aliyy tinin sas istiqam ti h r halisin kitabxana xidm ti- nin yax ıla dırılmasına, kitabla t bli atın forma v metodlarının yenil nm si- n v çoxsaylı oxucu sor ularının öd nilm sin yön ldilmi dir.

Qeyd edilməlidir ki, 2009-cu ildə kitabxananın yeni binasının istifadəyə verilməsi onun fəaliyyətində əhəmiyyətli göstərmədir. 2011-ci ilin hesabatına əsasən kitabxananın 582776 nüsxə fondu, 60440 nəfər oxucusu, 1001580 nüsxə kitab verilib, oxucuların kitabxanaya gəlişi 510052 nəfər olmuşdur. İstiqamətində MKS-in fonduna 5990 nüsxə yeni dəbiyyat daxil olmuşdur. Alınan kitablar Kitablı və Komplektli dirmə öbəsi tərkibində MKS-in filiallarına çatdırılmışdır [5].

S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanasının nəzdində 6 öb: Xidmət öbəsi; Komplektli dirmə və kitablı öb; Metodika-bibliografiya öbəsi; Kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması öbəsi; informasiya-resurs öbəsi; Vahid fondun tərkibi və istifadəsi; Kitabxanalararası abonement öbəsi fəaliyyət göstərir.

Mərkəzi Kitabxananın xidmət öbəsi həliyə abonement və oxu zalı vasitəsilə xidmət göstərir. Oxucuların müxtəlif soruşlarını tez və dolğun ödəməyə çalışır, çap sənədlərində istifadə etməyə kömək edir, fondun qorunmasını həyata keçirir. Öb-nin fondu 99504 nüsxədir. İstiqamətində öb-yə 1831 nüsxə yeni dəbiyyat daxil olmuşdur.

Komplektli dirmə və kitablı öb öbəsi oxucuların ümumi tələbatını və peşəkarlarının ödənilməsi üçün kitabxananın universal profilli kitab fondunu komplektləşdirir. Dövlət vəsaiti hesabına yeni dəbiyyatları almaqla, Prezident aparatından, M.F.Axundov adına Milli Kitabxanadan kitab mübadiləsi yolu ilə, nəriyyatların və mülliflərin bəzi əsərləri kitablar hesabına kitab fondunu daim zənginləşdirir. Yeni daxil olan dəbiyyatın uçuşunu aparır, dövrün tələbatına uyğun olaraq, fondun mühafizəsini həyata keçirir.

Kitabxananın müstəqil fəaliyyət göstərən Metodika-bibliografiya və Təlimi-metodika öbələri birləşdirilərək 2011-ci ilin dekabr ayından etibarən Metodika-bibliografiya öbəsi adlandırılmışdır. Öb sisteminin bölmələrinin fəaliyyətini təmin etmək üçün, forma və metodik baxımdan tələklənir, kitabxanalarda bibliografiya işinin tərkibində yerləşdirilir. İstiqamətində yeni üsul və metodların öyrənilməsi qabaqcıl təcrübəni əks etdirir, müxtəlif mövzularda metodik vəsaitlər hazırlayır.

Kitabxananın Kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması öbəsi 2011-ci ilin dekabr ayından fəaliyyət göstərir. Yeni yaradılan bu öb kitabxananın elektron kataloqunun idarə olunması, onun Kataloqlaşdırma, Komplektli dirmə, Oxucu, Kitab verilib, modullarının işini təkmilləşdirmək, bütünlükdə proqramın fəaliyyətində Administrator modulu vasitəsilə yerləşdirmək, yeni elektron resursların yaradılması funksiyasını həyata keçirir.

İnformasiya-resurs öbəsi 2011-ci ilin dekabr ayından fəaliyyət göstərir. Öb Mərkəzi kitabxananın Veb-saytının idarə olunması, kitabxananın

Elektron Kitabxanasının yaradılması, n r l rin elektron formaya çevrilm si i ini h yata keçirir, lokal v internet b k sinin f aliyy tili t kil edir.

Vahid fondun t kili v istifad si, kitabxanalararası abonoment öb si MKS- daxil olan kitabxanalar arasında d biyyat mübadil si aparır, Vahid fondu t bli edir. Sistem kitabxanaları arasında müv qq ti kitab mübadil si yolu il oxucuların sor ularının vaxtında v tam öd nilm sin yardım edir. Vahid fondda lazım olan n rl r olmadıqda öb KAA vasit sil M.F.Axundov adına Milli kitabxanadan v dig r kitabxanalardan lazımı çap m hsullarını müv qq ti istifad üçün ld edir.

Oxucuya lazım olan kitabı tapma a köm k m qs di il lifba v sistemli kataloqlar, sistemli v ölk ünaslıq kartotekaları t rtib edilmi dir. l rzind d RB S 64 Avtomatla dırılmı Kitabxana- nformasiya dar etm Sistemi il ba lı i l r davam etdirilmidir. Bel ki, 2011-ci ild "Kitablar" bölm sind 2346 latın, "Retro kataloq" bölm sind 1285 nüsx Az rbaycan v 761 nüsx rus dilind kiril qrafikalı d biyyat, h mçinin "Elektron kartoteka" bölm sind 3781 q zet v jurnal m qal l ri, 12 saylı u aq kitabxanasında is 2141 kitab, 1094 q zet v jurnal m qal l ri proqramın yadda na köçürülmü dür.

Kitabxanada oxuculara daha bir informasiya xidm ti forması: yaxın v uzaq m saf d n elektron resurslardan istifad nin t kili h yata keçirilir. Kompyuter zalı vasit sil oxucular NTERNET resurslarından istifad etm k imkanı ld etmi l r. Bu da oxucuların sor ularının tam v operativ öd nilm sin rait yaratmıdır.

Qeyd ed k ki, Nazirl r Kabinetinin 11 oktyabr 2011-ci il tarixli 162 say- lı "Az rbaycan Respublikasının h r (rayon) m rk zl dirilmı kitabxana sis- teml rinin, müst qil kitabxanaların, h r, q s b v k nd kitabxana filialları- nın, habel h r, q s b kütl vi, u aq v g ncl r kitabxanalarının nümun vi strukturu v tat vahidl ri"nin t sdiq edilm si haqqında q rarına v M d niyy t v Turizm Nazirliyinin 3213/19 saylı m ktubuna sas n S. Vur un adına M rk zi kitabxananın n zdind yeni - Kitabxana-biblioqrafiya prosesl rinin avtomatla dırılması öb si yaradılmıdır. H mçinin müst qil f aliyy t göst r n M lumat-biblioqrafiya v T kilati-metodika öb l ri birl diril r k Metodika-biblioqrafiya, Elektron-informasiya öb si is nformasiya-resurs öb si adlandırılmıdır.

2011-ci ild MKS- 26 adda q zet, 34 adda jurnal daxil olmu dur. Hesabat ili rzind MKS-in fondundan 7318 nüsx d biyyat silinmi dir. l rzind "yox" cavabları ara dırılmı , müxt lif s b bl rd n oxucuların 145 sor- usuna "yox" cavabı verilmi dir. H r il oldu u kimi bu il d "yox" cavabları- nın sayı ümumil diril r k komplektl dirm v kitabı l m öb sin veril- mi dir. "Yox" cavablarının sayını azaltmaq v oxucu sor ularını tam öd m k m qs dil kitabxananın Vahid Fondun T kili v stifad si öb si KAA vasi- t sil h rin dig r kitabxanaları il -Sumqayıt Dövl t Universitetinin kitabxa-

nası il , M.F.Axundov adına Respublika Milli Kitabxanası, F.Köç rli adına Respublika U aq Kitabxanası il laq l rini bu il d davam etdirmi dir.

Prezident lham liyevin 6 oktyabr 2008-ci ild imzaladı ı “Az rbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sah sinin 2008-2013-cü ill rd inki afı üzr Dövl t Proqramı”na uy un olaraq 2011-ci ilin ilk aylarından yeni layih l rin h yata keçirilm sin ba lanılmı dir. Bel ki, h min ilin mart ayında S.Vur un adına M rk zi Kitabxana v Sumqayıt h r T hsil öb sinin birg m kda lı ı il 5 gün davam ed n trening keçirilmı dir. Treningd dinl yici kimi h rd f aliyy t göst r n 30 m kt bin v stedad liseyinin kitabxanaçıları i tirak etmi , maraqlı m ruz l r dinl nilmi dir.

Regionlarda innovasiya bilikl rinin t tbiqi m qs dil laq l rin geni l ndirilm si, t crüb mübadil l rinin aparılması, mü t r k t dbirl rin keçirilm si son zamanlar xeyli artmı dir. Bu m qs dl 2011-ci ilin aprel ayında Qusar rayon M rk zi kitabxanasının bir qrup m kda lı S.Vur un adına MKS-d i güzar s f rd olmu dur. yul ayında Sumqayıt kitabxanaçıları Qusar rayon M rk zi kitabxanasında keçiril n “Kitabxana fondları – regionun inki afının sas informasiya resursu kimi” mövzusunda d yirmi masanın i tirakçısı olmu lar. Oktyabr ayında is Bakının Bin q di rayon M rk zi kitabxanasının m kda ları S.Vur un adına MKS-d “Az rbaycan ünash l inki af etdirm k m qs di il fondların ölk ünash l a v diyar ünash l a dair materiallarla z nginl dirilm si” mövzusunda keçiril n seminar-m l d i tirak etmi l r.

Bel likl , müst qillik ill rind öz f aliyy tini t kmill dir n Sumqayıt h r MKS-i oxuculara informasiya xidm ti s viyy si modernl dir r k t dric n dünya standartlarına uy unla dırır.

D B YYAT

1. X l fov A.A. *Kitabxana ünash l a giri : D rslık (3 hiss d). H.1. Bakı, 2001, 400 s.*

2. X l fov A.A. *Kitabxana ünash l a giri : D rslık (3 hiss d). H.3. Bakı, 2003, 314 s.*

3. X l fov A.A. *XXI srin v ll rind Az rbaycanda kitabxana i inin sas inki af istiqam tl ri (mülahiz l r, t klifl r v proqnozlar): D rs v saiti. Bakı: BDU, 2006, 106 s.*

4. X l fov A.A. *nformasiya c miyy tinin formala masında kitabxanalar v zif l ri // Kitabxana ünash l v bibliografiya.- 2005, 2.-s.5-17.*

5. *S.Vur un adına Sumqayıt h r M rk zl dirilmı Kitabxana Siste- minin 2010-2011 ci il dair hesabatları.*

**THE FORMATION OF LIBRARY INFORMATION SERVICE
FOR THE READERS OF CENTRAL LIBRARY
NAMED AFTER S.VURGUN IN SUMQAIT**

Ramila MEHTIEVA
Ramila_134@mail.ru

SUMMARY

Keywords: *information society, library-information service, CLS, fund, means of methods, exchange of experience.*

This article deals with the condition of the library-information service for the readers of Sumqait CLS named after S.Vurgun. It analyzes the importance of the measures for improving the quality of library service, some problems about the application of informational technology in the library. The article is also about the exchange of experience with other libraries applied the propose of the innovation knowledge in regions.

Ramila_134@mail.ru